

Oikeus ja kestävyys

Lakimies
2/2026
s. 167

Termi ”kestävyysoikeus” on verrattain uusi oikeustieteessä. Kansainvälisesti termi alkoi vakiintua osaksi oikeustieteen tutkimusta ja opetusta 2010-luvulla, mutta Suomessa kestävyysoikeudesta on alettu puhua enemmän 2020-luvulla. Termi liitetään helposti ympäristöoikeuteen, mutta samalla tarkoitus on ollut korostaa, ettei pelkkä ympäristöoikeus riitä kuvaamaan oikeuden roolia erilaisissa kestävyysshaasteissa. Tuntuukin luontevalta ajatella, että ekologisen kestävyuden lisäksi tarvitsemme taloudellista, kulttuurista ja sosiaalista kestävyyttä. Niiden turvaamiseen tarvitaan ympäristöoikeuden lisäksi esimerkiksi valtiösääntöoikeutta, vero- ja yritysoikeutta sekä rikosoikeutta.

Samalla on hyvä tunnistaa, ettei ekologista, taloudellista, kulttuurista ja sosiaalista kestävyyttä tukevien yhteiskunnallisten muutosten saavuttaminen ole niin helppoa kuin visionäärisimpien puheenvuorojen perusteella voisi olettaa. Osin tämä perustuu nimenomaan oikeuteen ja sitä konkretisoivaan oikeusjärjestykseen, jonka tehtävänä on tarjota yhteiskunnallista vakautta ja ennakoitavuutta. Tietynlaisesta staattisuudesta seuraa, ettei radikaaleja oikeudellisia muutoksia edellyttäviä kestävyystavoitteita voida välttämättä saavuttaa niin nopeasti tai siinä laajuudessa kuin kestävyystieteellisissä puheenvuoroissa on esitetty. Välillä vaikuttaakin siltä, että kestävyystieteilijät ja oikeustieteilijät puhuvat toistensa ohi, minkä vuoksi tarvitaan sillan rakentamista kestävyystieteen ja oikeustieteen välille. Tähän tarpeeseen vastataan tämän numeron oikeutta ja kestävyyttä käsittelevässä artikkelissa, jossa eri oikeudenalojen tutkijat pyrkivät kriittisesti avaamaan oikeuden ja oikeustieteen tarjoamia mahdollisuuksia erilaisten kestävyystavoitteiden saavuttamisessa.

Muissa artikkeleissa tarkastellaan korkeimman hallinto-oikeuden valituslupapäätöksiä vero-oikeudellisissa asioissa sekä rikos- ja ulosotto-oikeudellisia kysymyksiä. Artikkeleiden lisäksi numero sisältää kolme lektiota ja niihin liittyvät vastaväittäjän lausunnot, kaksi oikeustapauskomenttia, kirja-arvostelun sekä keskustelupuheenvuoron apulaisoikeuskanslerilta. Tälläkin kertaa koossa on mielenkiintoinen yhdistelmä kotimaista oikeustiedettä ja oikeudellista keskustelua.

Tatu Hyttinen
päätoimittaja